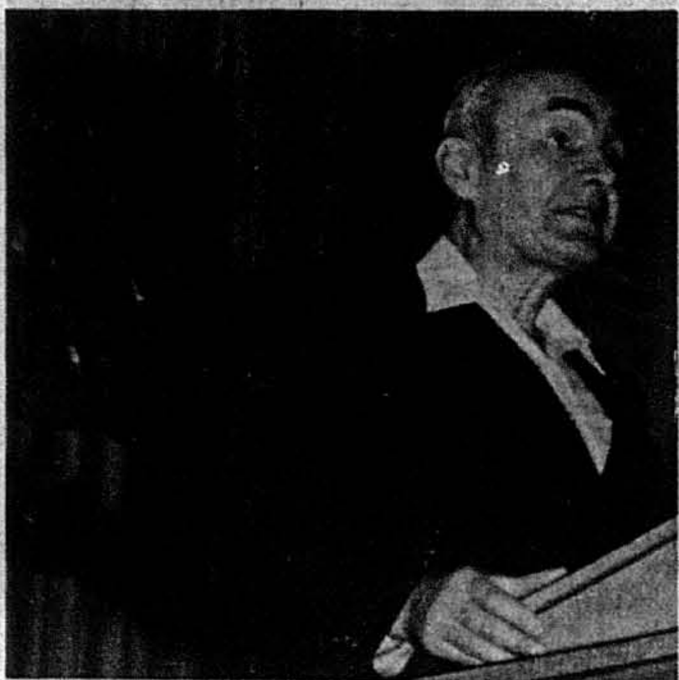
Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 23. ДЖЕРЗІ СІТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го СІЧНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 30, 1980 No. 23. VOL. LXXXVII.

ДЖЕРЗІ СИТІ ВІДЗНАЧИЛО СІЧНЕВІ РОКОВИНИ СВЯТОМ З ПРОМОВОЮ СВЯТОСЛАВА КАРАВАНСЬКОГО

Святослав Караванський промовляє на святі Української Державности в Джерзі Ситі

Джерзі Ситі. — У неділю, 27-го січня, відзначила українська громада Джерзі Ситі роковини державних актів 1918-го та 1919-го років святом з мистецькою програмою та головною промовою Святослава Караванського.

Учасники, які виповнили по береги залю місцевого УНДому, вислухали з увагою святочне слово С. Караванського, в якому на початку він згадав великі роковини, а вслід за цим звернув увагу на те, що для поневоленої нації найпершим людським правом є право на самостійність, незалежність та національне відродження. Він ствердив, що комуністична московська імперія — це брутальна народожерна машина, першою жертвою якої стала Україна, а вслід за нею ряд країн. Трагедія України — це трагедія цілого народу, тому що на очах світу чиняться найогидніші злочини проти людства, проти прав народу на незалежність, проти людських та громадянських прав, а світ на це не реагує, бо перебуває під гіпнозою облудної пропаганди, що її поширюють червоні вбивці, натягнувши на себе овечу шкуру.. Згадуючи про трагедію Афганістану, С. Караванський підкреслив, що криваву потвору — машину не зупинять бойкоти Олімпіяди чи зменшення торгівлі з совєтами та що на це потрібні рішучіші заходи: зірвання дипломатичних стосунків з агресором та ультиматум вивести його війська не тільки з Афганістану, але теж з Куби, Анголи, Етіопії, Чехо-Словаччини, Польщі, Прибалтики та України. Такою повинна бути відповідь світу на зухвалість червоної Москви. Закликом проголосити з нагоди свята 22-го січня на цілий світ гасло: „свободу Афганістанові і Україні, свободу поневоленим народам і смерть червоній тиранії", закінчив С. Караванський свою промову.

Свято започатковано американським гимном, що його відспівав співочий ансамбль „Промінь" з Ню Йорку, словом відкриття (Закінчення на стор. 4)

Проголошення Дня Української Незалежности у Джерзі Ситі

Посадник міста Джерзі Ситі Томас Смит (сидить посередині) підписав проклямацію, проголошуючи день 22-го січня Днем Української Незалежности, в присутності делегатів організацій, об'єднаних в місцевому Відділі УККА. Урочистість підписання відбулася у вівторок, 22-го січня, і в той день український прапор майорів на ратуші міста. Делегацію очолював віцепрезидент Відділу УККА Володимир Білик, а УНСоюз репрезентував головний секретар Володимир Сохан. На проголошенні був теж присутній українець з походження, комендант поліції міста, Іван Фріц.

Спільна пресова конференція АБН з афганцями

Пассейк, Н. Дж. (І.Б.). — У четвер, 17-го січня ц. р., тут в авдиторії святого Стефана відбулася пресова конференція з представниками Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН) з участю вільних афганців.

Пресконференцію провадив П. Войтинас, президент Відділу АБН. Вступне та інформаційне слово виголосили: Т. Ожбровіцький (Мадярщина), запрошений гість Валентин Мороз та голова Афганської організації Л. Йоноссі.

Вступне слово п. Ожбровіцького, було радше висловом гострого протесту проти, ще одного московського насильства і агресії в Афганістані та проти повільної і нерішучої протидії вільного світу. Так, як і в минулому, нерішучість і байдужість вільного світу були спонукою Совєтського Союзу до насильства і поневолення держав України, Польщі, Мадярщини, Чехо-Словаччини та інших, так і тепер це саме повторилося в Афганістані. Не частинна, а тотальна торговельна блькада Совєтського Союзу, включно з його сателітами, мусить бути негайною відплатною реакцією вільного світу. Вершинна конференція, усіх (Закінчення на стор. 4)

АМЕРИКАНСЬКИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ КОМІТЕТ ПІДДЕРЖУЄ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

Кольорадо Спрінгс, Кольо. — Олімпійський Комітет ЗСА, після дводенних нарад тут в суботу і неділю, 26-27 січня, висловив піддержку президентові Джімі Картерові, почавши зaразом підготовку до крайових або й міжнародних спортових ігрищ у протиставленні до Олімпійських ігрищ в Москві.

У суботу, 26-го січня, екзекутивна рада Олімпійського Комітету ЗСА піддержала одноголосно президента Картера, заявляючи, щоб ігрища не відбувалися в Москві, якщо СССР не відтягне своїх військ з Афганістану до 20-го лютого ц.р. В нарадах взяло участь 68 з усіх 86 членів комітету.

Олімпійський Комітет ЗСА, що його очолює Роберт Кейн, пропонуватиме Міжнародному Олімпійському Комітетові (МОК), щоб, згідно зі заявою президента Картера, літні ігрища в СССР відкликати, чи відложити, або перенести до іншої країни. МОК відбуде наради напередодні зимових ігрищ у Лейк Плесід, Н. Й., від 10-го до 12-го лютого ц.р., хоча речники американського комітету не сподіваються зміни рішення МОК-у відбути літні ігрища в Москві, не зважаючи на можливий бойкот ЗСА та інших країн. Щодо бойкоту, то Олімпійський Комітет ЗСА вважає, що ця справа тепер не актуальна, а її обговорюватимуть щойно після нарад Міжнародного Комітету.

Щоб не кривдити американських атлетів, Олімпійський Комітет ЗСА плянує влаштувати окремі ігрища і запросити до участи в них спортовців з інших країн, які також рішаться на бойкот літніх Олімпійських ігрищ в СССР. Такі міжнародні ігрища мусіли б бути заздалегідь санкціоновані відповідними міжнародними спортовими федераціями.

У міжчасі Олімпійський Комітет ЗСА приготовляється до Олімпійських ігрищ, переводячи вибір змагунів до індивідуальних та дружинових конкуренцій, щоб дати можливість змагунам і змагункам приготовитись якнайкраще до змагань чи то в Олімпійських чи іншого формату ігрищах, на випадок бойкоту Олімпіяди. Речеңець зголошень до літніх Олімпійських ігрищ є 24-го травня ц.р.

У Клівленді відзначено Січневі Роковини

Посадник Клівленду Джордж Войнович (перший зліва) читає проклямацію „Дня Української Державности" членам делегації від УЗО. Біля посадника (зліва): адвокат Б. Футей, голова Відділу УККА, С. Кікта, представниці Пласту, СУМ-А та школи св. Йосафата в Пармі, о. шамб. М. Федорович і Сестра Варвара, ЧСВВ.

Світлив Тібор Гаспарік

Клівленд, Огайо (С. Кікта). — Після багатьох років, коли бенкетами і танцями відзначувано річниці проголошення Державности України 22-го січня 1918 р. й Злуки Земель рік пізніше — повернено у Клівленді до первісного способу святкування урочистим концертом, що його влаштували Українські Злучені Організації — Відділ УККА в неділю, 20-го січня 1980 в авдиторії Школи ім. Нормандi в Пармі.

День Державности України став найбільшою національною урочистістю в календарі численних імпрез у Великому Клівленді.

Вияв волі населення України в 1918 році жити в самостійній Народній Республіці і теперішнє поневолення добре відомі тут провідним чинникам, завдяки динамічній великій українській громаді, яка початок свій взяла якраз перед сто роками, коли в 1880 році (Закінчення на стор. 4)

Відзначення роковин 22 Січня в Маямі

Маямі, Фльорида (Б. Остап'юк). — Заходом Об'єднання Українських Організацій і Відділу УККА в Маямі, цього найстаршого Відділу на Фльориді, відзначено 20 січня ц. р. в Українсько-Американському Клюбі ці величаві свята українського народу: 22 Січня 1918 і 1919 років. Після відспівання американського гимну групою нашої молоді, свято відкрив Ераст Дзюбинський. У своєму слові він підкреслив велике значення цих двох актів, які відновили українську державу, злучивши всі наші землі в одну соборну Україну. Катря Годівська, голова Спадщинового Комітету, проводила програмою і відчитала промову англійською мовою посадника міста Маямі Моріса Ферея про відзначення 22 Січня та проголошення того дня всеукраїнським святом. Діяна Іванців, абсольвентка музичної школи Маямського університету, відограла на фортепіяні кілька народних пісень. Святочну доповідь виголосив редактор Богдан Катамай член-основник УККА і колишній делегат від українців на конференцію Об'єднаних Націй після Другої світової війни в Сан Франсиско. Особливу увагу звернув він у своєму слові на акт Злуки Українських Земель, які довгі століття, розірвані і розшматовані, були під пануванням ворожих нам сусідів. На міжнародному політичному горизонті проходять зараз тривожні, блискавичні події, які можуть викликати пожежу (Закінчення на стор. 4)

Сахаров під поліційним наглядом, не має змоги контактуватися з кореспондентами і рідньою за кордоном

Москва. — Академік Андрей Сахаров, якого совєтська влада вивезла 22-го січня ц.р. до Горького, 250 миль від Москви, не має змоги в жадний спосіб контактуватися із закордонними кореспондентами чи листуватися з рідними за кордоном. Він, — як інформують пресові агентства і численні кореспонденти, — перебуває фактично під постійним наглядом поліції, яка день і ніч стежить за його помешканням. Приятель Сахарова в місті Горькім, 48-річний лікар Марк Ковнер, заявив, що д-р Сахаров не має також змоги нав'язувати зв'язків з колишніми політичними в'язнями, яких в Совєтському Союзі називають „кримінальними елементами". Майже кожного, хто відвідував Сахарова на його новому помешканні в Горькому, опісля кликали на поліційну станцію, яка приміщується зараз в сусідстві. Дехто думає, що КҐБ спеціяльно постаралося про таке „вигідне" помешкання для Сахарових, щоб мати їх під постійним наглядом.

Марк Ковнер, є жидівської національности і йому совєтська влада відмовляється видати візу на виїзд до Ізраїля, помимо того, що його родина виїхала туди двома етапами в 1977 і 1979 роках. Він прибув до Москви, не зважаючи на поліційну заборону, з першими фактично відомостями про Андрея Сахарова і його дружину Єлену Боннер. „Вони є спокійні і в доброму настрої", — заявив Ковнер, — додаючи, що їхнє 4-кімнатне помешкання відносно добре умебльоване, а в холодильнику Сахарови, приїхавши до Горького, застали навіть харчі. Жінка, яка займає найменшу кімнату в цьому помешканні і функцію якої не тяжко розгадати, — продовжував розповідати Ковнер, — намагається допомагати Сахаровим в закупах та в інших справах.

Що буде робити із своїм часом 58-річний академік Сахаров і чи йому дозволять користуватися дослідчим центром в Горькому, покищо не відомо, — заявив Ковнер в розмові з кореспондентами. При тому він передав журналістам написану Сахаровим заяву, у якій говориться про те, що це Президія Верховної Ради СССР, головою якої є, як відомо, сам Леонід Брежнєв, позбавила його усіх нагород і почестей, які він досі посідав.

Приїхавши на нове місце проживання, Сахаров отримав зарядження, що він повинен: голоситися кожних 10 днів до „відповідної установи" і йому забороняється залишати місто Горький. Поліція також переслідує тих осіб, які бажають відвідати Сахарових на новому помешканні, — заявив Ковнер, розповівши при тому кореспондентам про усі деталі життя д-ра Сахарова на новому місці проживання.

Ґромико відвідав Сирію, критикував американську політику на Близькому Сході

Дамаск, Сирія. — Пресове агентство Ройтера інформує, що міністер закордонних справ СССР Андрей Громико, який відвідав Сирію в неділю, 27-го січня ц.р., критикував американську політику на Близькому Сході, кажучи, що Вашингтон намагається наставити Іран проти Совєтського Союзу.

Громико відкинув американські твердження і назвав неправдою, що СССР, зайнявши Афганістан, розбудовуватиме там свої військові порти для кораблів в Індійському океані. Виступаючи на парадному бенкеті, влаштованому в його честь сирійським урядом, Громико обвинувачував ЗСА за приховану агресію проти Ірану і його народу. „В кількох останніх днях Вашінгтон робить враження ніби він забув за американських закладників в Ірані, щоб відвернути увагу американського народу від відкритої загрози і натиску на Іран шляхом концентрації американських воєнних кораблів біля іранських берегів", — заявив Громико в Дамаску, розпочинаючи там свою триденну візиту.

Піднесення українського прапора в Юніон, Н. Дж.

Понад сто осіб брало участь в урочистості піднесення українського прапора на міській ратуші в Юніон, Н. Дж., в неділю, 20-го січня, відзначуючи цим День Української Незалежности. Посадник міста Джеймс С. Конлон проголосив 22-го січня Українським Днем в м. Юніон, і в асисті пані Марії Машери, голови 32-го Відділу СУА, підняв на щоглу український прапор поруч американського перед ратушею, під спів гимнів американського і українського. Співала численно зібрана тут з цієї нагоди українська громада, ведена в співі п. Євгенією Ладомірак, викликаючи подив і признання за таку активну участь в посадника, про що він і висловився. Пані Машера, відповідаючи п. Конлонові, підкреслила, що „Ми, українці, не дамося совєтам нас застрашити. Ми виявляємо свої /національні/ кольори в Америці і по всьому світі, даючи їм знати, що Україна живе!"

ОЛЕКСА ТИХИЙ: „РОЗДУМИ ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ ТА КУЛЬТУРУ В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ"

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — Сюди дістався новий самвидавний документ з України — обширна праця члена київської Української Гельсінкської Групи Олекси Тихого „Роздуми про краінську мову та культуру в Донецькій області". Ця праця має 17 сторінок густого машинопису і вона була відмічена, як перший документ у судовому вироку над М. Руденком і О. Тихим, защо О. Тихий був засуджений на 10 років ув'язнення і 5 років заслання.

Суд обвинувачував Олексу Тихого, що він у своїй праці „Роздуми..." — „...зумисно спотворює реальне становище української совєтської національної культури, з націоналістичних позицій твердить про те, що корінне населення Донецької области начебто позбавлене культурного життя, що життя культурної людини нічим „не відрізняється від тварини" (Докладніше про написання цієї праці і спроби О. Тихого розповсюднити її можна довідатися з книги „Український Правозахисний Рух", В-во „Смолоскип", 1979 р., стор. 332-342. Нижче подаємо кілька уривків з цієї статті:

„...З перемогою Жовтневої революції був ліквідований як економічний так і національний гніт усіх народів Російської імперії. Вільні українці в Донбасі одержали рівні права з росіянами. Тобто, українські школи, театри, газети, клуби та хати-читальні, хори, драмгуртки тощо.

Період культу особи дещо уповільнив розвиток української культури, зокрема в Донбасі. Особливо відчутними були репресії проти діячів української культури, вчителів, письменників. Тепер вони реабілітовані і повернуті народові...

...Нині Донецька область належить до суверенної національної держави робітників і селян — Української РСР. В області проживає 4,9 млн. чоловік. З них 2,7 млн. українців, 55,5%; 1,9 млн. росіян (37,6%); 107 тис. греків (2,2%); 73 тис. білорусів (1,5%); 3,2% інших національностей... Є в області 4 державних драматичних театри і один оперний та одна філармонія. В кількісному відношенні це дуже мало. І лиш незначний відсоток людей може користуватись послугами великого мистецтва. До того ж всі театри російські і за мовою і за духом. Отже корінне (тубільне) населення зовсім позбавлене мистецького життя. Палаци культури, клуби, палаци піонерів теж уникають української тематики і мови. Є велика мережа кінотеатрів, але в кожному з них не демонструється жоден фільм українською мовою. Мова телепередач та радіо в області також на 80-90% російська.

В науково-дослідних установах, технікумах, державних установах, на підприємствах та залізницях також зареклися української мови повністю чи майже повністю...

...Чи можна говорити про рівноправність 2 млн. українців, понад 100 тисяч греків десятків тисяч білорусів, євреїв, татар та інших національностей в нашій області, якщо вони змушені зрікатись рідної мови, національних традицій, обрядів тощо? Рівні права на зарплату, ресторан чи магазин — це ж ще не рівноправність.

Дружба ґрунтується на взаємній симпатії, взаємозрозумінні, взаємодопомозі. Чи можна говорити про дружбу, коли значна частина вчителів області зневажливо ставиться до української мови, дивиться на українців як на щось відкидаюче, неповноцінне, не вчать їхньої мови, не болїють за їхнє теперішнє та майбутнє, а навпаки заохочують українців до асиміляції, денаціоналізації чи, як іноді говорять, злиття націй...

...Скажена травля українського народу Польщею, цісарською Австро-Угорщиною та російським царатом (тюрма народів) не могла знищити народу... То невже ж в епоху розквіту націй, національних культур, національно-визвольних рухів у всьому світі мають щезнути 2,7 млн. українців Донецької області?

...Та чи дозволяє тверде переконання в безсмерті народу залишатись байдужими до очевидного про- (Закінчення на стор. 4)

Андрея Твердохлєбова також „видворили" за кордон

Москва. — Пресові агентства інформують, що совєтська влада „видворила" із Совєтського Союзу відомого совєтського дисидента, колишнього секретаря московської групи Міжнародної Амнестії, Андрея Твердохлєбова і він тепер перебуває у Відні в таборі переселенців.

Андрей Твердохлєбов

Твердохлєбов народжений в 1940 р., а за фахом фізик. В ранніх 1970-их роках він включився в дисидентський рух, був учасником багатьох протестних акцій і співтворцем ряду демократичних груп, автором протестних заяв і статей, які опісля появлялися в самвидаві. Коли інший видатний совєтський фізик Валентин Турчин дав почин до створення московського Відділу Міжнародної Амнестії і її очолив, Твердохлєбов прийняв позицію секретаря, на якій він залишився аж до свого арешту в квітні 1975 р., коли був засуджений на 5 років заслання за „поширення наклепів проти совєтської держави". В січні 1978 р. Андрей Твердохлєбов повернувся із заслання в Москву. В грудні 1979 р. він подав прохання про виїзд за кордон і совєтська влада, використовуючи це, постаралася „видворити" його позачергово на Захід. Тоді, коли чекання на отримання візи триває нормально 12 місяців, Твердохлєбили вже в січні 1980 р. заявили, що він може виїхати. На приготування дали йому тільки один тиждень.

Минулого року із Совєтського Союзу виїхали також деякі родичі Твердохлєбова — мати Сара, сестра Юлія і вітчим Борис Закс.

Усі вони живуть тепер в Джерзі Ситі, Н. Дж. Як відомо, Борис Закс довгі роки був відповідальним секретарем редакції журналу „Новий мір", у той час, як відповідальним редактором був Александр Твардовский.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зерно, як зброя

Проголошене президентом Джіммі Картером у промові до народу 4 січня ц. р. ембарго (заборона вивозу) щодо 17 мільйонів метричних тонн зерна й одного мільйона метричних тонн сої, разом вартости понад 2 і пів більйона долярів, схвилювало американський політичний і господарський світ та стривожило особливо так званий збіжжевий пояс, що охоплює середущі американські стейти. Залунали закиди, що той розпорядок Президента вдарить не так по Совєтському Союзі, як радше по американських хліборобах та промислі, який працює для хліборобського стану (господарські машини, добрива, бензина) і загалові громадян, платників податків, бо збільшить державний дефіцит, збільшить дефіцит торговельного балянсу і дальше обнизить вартість доляра. Стривоження було таке велике, що уряд закрив на два дні збіжжеві трансакції. Водночас уряд заспокоїв фармерів, що частину збіжжевих надвишок закупить, дбатиме за збереження мінімуму ціни на хліборобські продукти, збіжжеві надвишки вживатиме частинно як резерву в елеваторах, частину призначить для голодуючих країн у рамках програми „Харчі для Миру". Фармерський світ трохи заспокоївся, але дискусія довкола того президентського розпорядку продовжується.

Американські фармери мають рацію остільки, що той же Джіммі Картер, щоби приєднати собі фармерів, обіцяв у виборчій кампанії виразно, що він ніколи не припинить експорту збіжжя до Совєтського Союзу і що в наслідок такого запевнення американські фармери почали засівати всіх 413 мільйонів акрів засівної площі, з чого одна четвертина ішла на експорт. Краще знання землі і як нею піклуватися, кращі господарські машини і кращі добрива вчинили те, що один американський фармер прохарчовує 75 громадян, коли один підсовєтський хліборобський невольничий робітник прохарчовує 10 осіб. Від великої економічної депресії американський уряд субвенціонував фармерський стан, сприяв обмежуванню засівної площі, даючи за те фармерам відшкодування в різних формах та скуповував від них збіжжя, головно пшеницю і кукурудзу, перетворивши десятки „емеритованих" військових кораблів на своєрідні елеватори, склади збіжжя, що коштувало урядові велетенські гроші. Від 70-их рр. це припинилося і продукція американського збіжжя щораз зростала — фахівці твердять, що всі елеватори в усіх американських морських річкових портах повні зерна.

Проголошене Президентом ембарго на вивіз зерна і сої до СССР у принципі цілком правильне. Але у таких розмірах воно справді матиме мінімальний практичний вислід на зменшення харчів в СССР. Перш усього, президентський розпорядок стосується головно зерна, призначеного для худоби. Коли у СССР покажеться брак харчу для худоби — будуть її різати і появиться на базарі більше м'яса. Брежнєв каже правду, що совєтський громадянин не матиме ні фунта хліба менше: імпорт чужинецького збіжжя до СССР не припиниться, бо йтиме окружним шляхом, почерез посередників, та безпосередньо з тих країн, які не приєднаються до американського бойкоту — як Арґентина і Бразилія. Вправді Канада й Австралія, поруч з ЗСА найбільші продуценти й експортери збіжжя, погодилися не заповнити „діри", що її створить американське ембарго, алеж вони не відмовилися від дальшого експорту свого збіжжя до СССР за існуючими і напевно і майбутніми умовами.

Розпорядок президента Картера має ті характеристичні риси, що й інші його відплатні протисовєтські засоби, викликані інвазією СССР до Афганістану - поверховність і половинність, без очевидної, негайної і дошкульної шкоди для Совєтського Союзу. Куди доцільніше поставилася американська робітнича спілка портових робітників на східньому побережжі, яка заявила, що не навантажуватиме ані не вивантажуватиме ніяких товарів до чи з СССР. Однак і тут є вихід для совєтських кораблів і торгівців: бо така сама робітнича спілка на заході Америки до такого бойкоту не приєдналася. Так само, як, наприклад, французький міністер фінансів Франсуа Понсе рішуче відмовився обмежити будь-яку торгівлю з СССР.

Коли президент Картер хоче вдарити по СССР за Афганістан — повинен припинити взагалі всяку торгівлю з СССР і думати не про демонстрацію, а про правдиву дошкульну втрату для СССР.

Роман Рахманний

ЩОБ РОСІЯ ПРОГРАЛА ВІЙНУ!

Своїм наїздом на Афганістан — невтральну, некомуністичну й ісламську країну — Совєтський Союз на ділі зробив перший крок у напрямі третьої світової війни. Чого не зуміли досягти своєю дипломатією, погрозами і військовими вихватками російські царі, того домоглися брутальною силою самозванчі миролюбці чи (як їх називає Пекін) „новочасні червоні царі". Вони досягли воріт, за якими відкривається шлях на Арабське море і далі на Індійський океан.

Знавці міжнародних стосунків, любуючися у штудерних геополітичних викрутасах, пробують „зрозуміти" цей агресорський крок Москви як, мовляв, життєву потребу доступу до тепловодного порту. На такий самий лад їхні попередники в політиці „епізменту" пояснювали вимогу Гітлера повернути Німеччині африканські колонії, бо німці „потребували ширшого життєвого простору".

Знавець справ Афганістану д-р Люї Дюпре, що живе у Пакістані, без обиняків назвав московський наїзд на Афганістан першим етапом третьої світової війни. Як гітлерівська Німеччина мілітаризувала Надренію, щоб своїми збройними силами зіткнутися з Францією, так і Москва прагне наблизити свої бойові форпости до життєвої оборонної лінії Заходу.

Навіть необізнаний з військовою стратегією і балянсом сил у міждержавних стосунках читач зрозуміє його пересторогу. Протягом трьох десятиріч Кремль зосереджував усю свою увагу й ресурси своєї багатонаціональної імперії лише на розвивання військової сили. Тепер його збройні сили досягли вершка своєї могутности і вже своєю інертністю штовхають кремлівських верховодів на шлях агресії. Надмірна кількість озброєння примушує цих власників покористуватися при першій зручній нагоді своєю накопиченою зброєю.

Така нагода трапилася тепер, коли Америка зайнята складним і нікому непотрібним іранським конфліктом. Союзники Америки, вже надто довго живучи за плечима американської військової потуги, охляли на дозвіллі. Тим часом моря й океани знайшлися під контролею совєтської фльоти, оснащеної атомними ракетами стратегічного радіюсу дії. Суспільства багатьох країн Заходу психологічно роззброїлися під впливом пропагандистських наркотиків з відомими ярликами, як: „мир-мир-мир", „жорстокість воєн", „міжнародна розрядка", „краще танцювати в диско, ніж воювати з риском" чи „краще жить червоному як буть похованому".

Навіть груба, але відверта хрущовська пересторога „ми вас похоронимо" не збудила нікого, бо інтелектуали і працівники преси й радіомовлення потрактували її, як несмачний дотеп...

Коли ж напередодні 1980 року московські війська лявіною нахлинули в Афганістан, тоді весь Захід нагло побачив, що московські війська наблизилися на відстань 300 миль до Арабського моря. Притому їхня авіяція має у своєму радіюсі діяння Іран та різні арабські нафтові удільні „князівства".

Пробудження розсудку

На щастя, московська агресія виникла в час пробудження здорового розсудку в широких масах країн Заходу. Всюди там почали приходити до голосу молодші люди традиційно-консервативного думання. Вивчаючи давні зразки подібних агресорських вихваток, вони зробили висновок: пора зміцнити самооборону своїх держав і з іншими волелюбними народами протиставитися московській експансії вже сьогодні.

Українська політична еміграція та її нащадки дали значний вклад у збереження того здорового розсудку. Своїм скромним, але конкретним діянням українські політичні еміґранти зуміли прищепити якійсь кількості своїх співгромадян „політичні антибіотики" проти загарбницької ідеології. Збройно-політична боротьба українських патріотів на рідних землях і згодом культурно-політичний опір українських вільнодумців переконливими доказами доповнили цю словесну кампанію.

Хто мав здоровий розсудок, той почув і зробив відповідні висновки. Тому сьогодні українська теза про потребу розвалу останньої колоніяльної імперії знаходить зрозуміння як у військових, так і в політичних колах Заходу. Московська агресія в Афганістані прискорює той процес усвідомлення головного джерела воєнних конфліктів, підривних дій та поступового поневолювання сусідів тієї імперії.

Позичена зброя

Оскільки Москва пробує етапами захоплювати стратегічно важливі території та „мирно" оволодіти світом (а якщо ні, то — переможною третьою світовою війною), то всі волелюбні люди мусять братися за зброю для самооборони. Байдуже — праві, центрові чи ліві вони, але тільки єдиний фронт може спасти їх перед неминучим закріпаченням.

(Закінчення на стор. 3)

Данило Міршук

РУСИФІКАЦІЯ ЧИ ГОЛОКАВСТ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУР?

[5]

Візьмемо для прикладу столицю України — Київ, де в 1930 році за даними М. Скрипника було зукраїнізовано школи на 92 відсотки. З статистичних даних за 1966 рік в центральному районі м. Києва було 16 загальноосвітніх шкіл з 11,960 учнів. За кількістю шкіл українці складали 31,3 відсотка, а за кількістю учнів — всього 11,4 відсотка.

За статистикою міського відділу освіти за 1966 рік з усіх 160,411 учнів у Києві, в російських школах навчалося 128,117 учнів або 77 відсотків, хоч за переписом населення національних меншостей в Києві — 40 відсотків. Отже 37 відсотків учнів українців навчалися в російських школах. Сьогодні міністерство освіти УССР старанно прикриває дійсний стан про національну прикмету шкіл. Всі дані про дійсний стан освіти в Україні прбдістаються тепер на Захід з не цензурованих видань і в меншій мірі — через випадкових туристів.

Книжка „Україна за п'ятдесят років" (1917-1967), видана у Києві 1967 року подає відомости про освіту: в 1966-67 навчальному році кількість загальноосвітніх шкіл усіх видів — 33,600, учнів у них — 8,467,800; кількість фахових шкіл — 717, у них учнів — 718,700. Найновіші дані про середні фахові та вищі школи подав міністер вищої та середньої фахової освіти УССР Г. Єфіменко в „Радянській Україні" за 2-ге вересня 1974 року. Тепер в Україні є 141 високих шкіл та 728 середніх фахових. В число високих шкіл входять 8 університетів. А всього у високих і фахових школах студентів — 1,600,000.

Принагідні відомості про русифікацію

Вищі школи: Міністер освіти середніх і вищих шкіл М. Даденков на нараді ректорів вишів (вищи шкіл) у серпні 1965 року сказав, що в п'яти вишах його міністерства навчалося 317,529 студентів, а з них українців було лише 177,051, що дає 55 відсотків при 76,8 відсотка українського населення за переписом 1959 року. У тих же вишах працювало 18,132 штатних викладачів, з них лише 8,932 українці, тобто менше чим 50 відсотків. Видавництва Київського, Львівського і Харківського університетів випустили протягом 1960-64 років 2,297 назв наукової і навчальної літератури, з них українською мовою було 795 назв, що становить 36 відсотків. Ці дані демонструють яскравий приклад дискримінації українського народу. Даденков сказав, що у восьми університетах республіки навчалося 75,207 студентів, з них 45,954 особи, тобто 61 відсоток, та що штатних професорів і викладачів університетів було 4,400, а з них українців — 2,475 осіб, або 56 відсотків. Українською мовою читали лекції лише 1,495 осіб, отже лише 34 відсотки.

Київський інститут народного господарства готує фахівців державних планових органів УССР. Студентів українців у 1965 році було 78 відсотків. За останніх п'ять років 90 відсотків випускників одержали призначення на території України, але в цьому інституті українською мовою викладають 18 осіб із 335, тобто лише 5 відсотків. Харківський юридичний інститут, єдиний, що готує фахівців для праці в правових органах, а навчання тут ведеться тільки російською мовою.

Всіх технічних вишів було 36, з них лише в шести навчання проводилося двома мовами — російською і українською. В 30 інститутах панувала повністю російська мова. У Львівському політехнічному інституті навчається 20 тисяч студентів, з яких понад 65 відсотків українців. Професорів 1,200 осіб, українців коло 60 відсотків, викладають українською мовою 357 викладачів, тобто — 30 відсотків.

У Київському політехнічному інституті приблизно стільки студентів і професорів, як і у Львівському, але навчання відбувається російською мовою. Таке ж становище в Інституті водного транспорту в Рівному, де студентів навчають тільки російською мовою.

Даденков рекомендував тоді ректорам інститутів поступово перевести викладання на українську мову (після критичного листа Святослава Караванського до прокурора України з 24 лютого 1965, — Д. М.), проте це залишилось лише побажанням. Ані „уряд", ані ЦК КПУ цим питанням не займаються. І такому станові немає чого дивуватися. Адже ЦК і „уряд" не вибрані українським народом. Вони не звітують перед українським народом, бо їх, апаратчиків, призначила на ті посади централістична Москва, і вони звітують перед нею, як колишні князі перед монгольськими ханами.

(Кінець)

ДМІТРІЙ ШОСТАКОВІЧ — ПРО МАСОВИЙ РОЗСТРІЛ УКРАЇНСЬКИХ ЛІРНИКІВ І БАНДУРИСТІВ

(С. Г.) У половині жовтня м. р. на книгарських полицях ЗСА і Канади появилася англомовна книжка „Свідчення. Спомини Дмітрія Шостаковіча"*. Є це свідчення світової слави російського композитора до речі польського походження** Дмітрія Шостаковіча (1906-1975), якого, крім багатьох міжнародних музичних нагород, у СССР тричі відзначено Орденом Леніна, Орденом Жовтневої Революції, Орденом Трудового Червоного Прапора, проголошено Героєм Соціялістичної Праці тощо. Спомини від композитора записав у Москві російський музиколог Соломон Волков, який тепер живе в Ню Йорку. Він чотири роки наполегливо нотував розповіді Д. Шостаковіча, щоби опісля їх зредагувати і видати.

Д. Шостаковіч розповідав про переслідування у СССР музик, які не піддавалися натискові режиму. Він, між іншим, сам деякий час був у „неласках".

Книжка, з огляду на ім'я Д. Шостаковіча та ще свідчень „орденоносця" напевно матиме великий попит. Ми б про неї не згадували, бо трагічна доля українських музик у СССР нам аж надто добре відома, згадати б тільки Миколу Леонтовича, а останньо Володимира Івасюка. Але в ній між іншими свідченнями на ст. 214-215 читаємо про масовий розстріл кількох сотень українських лірників і бандуристів. Уважаємо, що свідчення Д. Шостаковіча є дуже важливі. Про цю трагедію маємо неточні відомості і вони, зокрема у чужинців, викликають підозріння свідчення Д. Шостаковіча будуть для них авторитетним потвердженням цього злочину.

Дуже короткий, бо тільки кільканадцятьрядковий і дуже загальний запис С. Волкова починається тим, що в Україні від пам'ятних часів було прямо традицією, що по селах і містах ходили здебільшого сліпі лірники і бандуристи, які при супроводі ліри або бандури співали ніде не записані думи і пісні.

І ось в половині тридцятих років (точна дата не подана) з наказу Сталіна скликано І-ий Всеукраїнський Конґрес Лірників і Бандуристів (місце теж не подане). На Конгресі мали б бути обговорювані справи організації чи дальшої праці тих народних музик. Сотні сліпих калік лірників і бандуристів, які, як казав Д. Шостаковіч, повірили Сталінові, що „життя стало краще — життя стало веселіще" з'їхались з усіх закутин України, щоби взяти участь в Конгресі. Це, на його думку, був справжній живий музей і... вся історія України в їхніх піснях-думах. Тим часом замість Конгресу майже всіх їх розстріляли...

Вістка про це душогубство зробила на Д. Шостаковіча таке гнітюче враження, що він старався його і не нагадувати. Він ніяк не міг зрозуміти чому сотні беззахисних калік так злочинно заманили на фіктивний Конгрес і за що їх невинних без суду розстріляли. Хіба єдиною їх „виною" було те, що режим не міг контролювати-цензурувати їхні незаписані думи-пісні.

Стільки нам передали Д. Шостаковіч-С. Волков.

* * *

Як тільки книжка появилася пресове агенство Ройтера повідомило з Москви, що син Дмітрія Шостаковіча, теж музика, заявив, що зміст книжки, це компіляція С. Волкова різних поголосок і анекдотів, а сам Волков зустрінувся з батьком в Москві тільки чотири рази і то не довше як по дві години.

Очевидно, в Москві вже добре придумали, як би то обезцінити свідчення Д. Шостаковіча та ще її „орденоносця".

* * *

Думаю, що появу свідчень Д. Шостаковіча нам треба використати, висилаючи листи до англомовної преси, особливо до тієї, яка буде рецензувати книжку з додатковими інформаціями до свідчень Д. Шостаковіча. Наша акція повинна бути негайна, поки ще поява книжки є сенсацією і... розсудлива.

---

* „Testimony. The Memoirs of Dmitri Shostakovich a related to and edited by Solomon Volkov". New York 1979.

** Прадід Д. Шостаковіча брав участь у польськім протиросійськім повстанні 1830 р.; після невдачі, його разом з іншими повстанцями заслано в глибину Росії. Знову же дід брав участь у повстанні 1863 року і теж його заслано. Батьки Дмітрія Шостаковіча помосковщені; вони поселилися в нинішнім Ленінграді і там народився Дмітрій Шостаковіч.

Юл. Мовчан

З ПОДОРОЖНІХ НОТАТОК

(2)

СЕРЕД НАЩАДКІВ КОЛИШНІХ ЛЮДОЇДІВ

Хоч ще й досі ніхто точно не знає, звідки прибули сюди ці люди, проте все більше дослідників схиляється до думки, що нащадки сучасних фіджійців правдоподібно прибули на ці острови років 3,000 тому з Східньої Африки, зокрема Танганайки. Залишається лише загадкою, чому по дорозі вони не осіли на інших, ближчих землях, зокрема на землях Австралії, а змушені були мандрувати аж до цих так віддалених острівців.

Фіджійці дуже багаті на народне мистецтво особливо на танці та співи. Вже першого вечора після прибуття на острів 23-го листопада м.р. під голим небом, на чудовому океанському пляжі біля нашого готелю „Реґент Фіджі", вони ощасливили нас, групу американських лікарів, та їх жінок, чудовим концертом своєї народної творчости. Одягнені в квітчасті народні ноші (при тому, чоловіки так само, як і жінки, носять спідниці), вони показали нам зразки своїх танців, співів та деяких зразки їхньої боротьби. Особливо сподобалися пісні. Елегійно-тужливі, вони своєю мелодією трохи нагадують українські пісні на зразок „Ой, горе тій чайці небозі" або „Віють вітри".

Кінець людоїдства та інших варварських відносин на островах починається від того часу, коли після прибуття на острів европейців, прибули також разом з ними місіонері на початку минулого століття. Але й деяких місіонерів тут інколи чекали незавидна доля. Одним з таких нещасливців був місіонар по імени Том Бакер. Хоч своєю невтомною працею він здобув симпатію більшости фіджійців, серед яких він працював, проте одному племени він, видно, чимсь недогодив, і тому одного разу люди того племени забили його і, як це завжди було в минулому, вирішили і його з'їсти. Вважаючи, що черевики місіонера є так само складовою частиною місіонера (бо черевиків чи іншого взуття тоді фіджійці ще не знали і тому не носили), вони почали гризти також підошви веревиків, хоч це звичайно їм не вдавалося. Так ці погризені черевики і досі можна бачити в тутешньому музею.

Запитую одного з фіджійців, чому, на його думку, в ті часи тут панував канібалізм? Чому існувала така нечувана жорстокість серед людей, і то навіть серед своїх родин? На це він дав таку відповідь:

— Пояснювалося це в основному традицією, яка тоді існувала серед моїх предків. Також все те було згідно з нашою тодішньою релігією.

Усвідомивши уніфікаційну ролю християнської релігії, король Фіджі Рату Какобау 1854 року вирішив прийняти християнство і за допомогою місіонерів також всіх інших своїх земляків навернути на християнство. Коли ж і це не допомогло і в країні, розбитій на сотні острівців, все більше почав розвиватися хаос та економічний занепад, Какобау не залишалося нічого іншого, як звернутися до Англії, щоб вона взяла острови під свій контроль. (Пригадаймо, коли наші князі так само були звернулися до варягів прийти і зробити „порядок" на наших землях). Нарешті, 1970 року Фіджі стало незалежним, одночасно й надалі залишаючись у складі британського комонвелту.

Яких 100 років тому назад з певних причин чи міркувань Англія дозволила групі індійців пересилитися на острови. Від того часу їх тут стільки розплодилося, що кількісно вони займають вже приблизно половину всього населення островів (640,900 чол.). Їх, індійців, дуже легко розрізнити, бо вони своїм одягом (жінки в довгих типових для індіянок сукнях) та поведінкою чудово зберегли свою етнічну відмінність. Одночасно це не могло не довести до деякого конфлікту, бо індійці вважають себе культурно „вищими", „здібнішими" він нащадків колишніх канібалів. І тому, що індійці не забажали місцеву „примітивну", на їхню думку, фіджійську мову, офіційно обов'язковою мовою в державі запроваджено як „невтральну" — англійську мову. Хоч покищо конфлікту між цими двома групами населення (европейців та інших „білошкірих" не береться до уваги, бо їх тут нараховується відносно дуже мало) нема, але як воно буде в майбутньому — невідомо.

Та незалежно від всього, острови і населення роблять на відвідувачів гарне враження. Що було колись, то було, але тепер це здавалось би, найбільш віддалені і тому відсталі острівці від „цивілізованого світу" виглядають не в меншій мірі цивілізованими, як і перша-інша країна Европи чи Америки. Хатки, гарні, чепурні, дороги асфальтові, на полях видно наймодернішу сільськогосподарську техніку — включно з тракторами та комбайнами (хоч ще подекуди орють також волами). Майже кожний фармер має хоч і маленьке, але зґрабненьке авто, що також свідчить, що „біди" тут нема. Одним словом, ті що ще живуть „старими категоріями", тобто, сподіваються побачити на цих нібито „забутих" острівцях Тихого океану дикі прерії та напівголих дикунів з дерев'яними луками в руках, ті дуже помиляться. Нічого подібного тут вже нема.

ЩО Я БАЧИВ У АВСТРАЛІЇ

Австраліє! Чи кожному відомо, що цей п'ятий континент світу, розмір якого приблизно в 15 разів більший ніж Україна, до кінця XVIII століття був майже невідомим для світу? І, не зважаючи на це, сьогодні, ця, колись, найдикіша з диких земель, перетворилася на одну з найбільш цивілізованих і культурних країн світу.

Правда, ще на початку ХУІІ століття голляндські моряки, в пошуках за золотом були відкрили західні побережжя сучасної Австралії. Але, наткнувшись на дикі й порожні, навіть без жадної деревини камінно-піскові пустелі, вони, розчарувавшись, помандрували далі. І тільки 1770 року славетний англійський мореплавець Джеймс Кук не тільки щасливо причалив до берегів Австралії, але маючи з собою ботаніка Йосипа Банкса, також більш-менш детально описав цю Terra Australis Incognita — невідому південну землю або край. (Сама назва Австралія походить від латинського слова auster — південь, південний).

І ось ми над містом Сідней, найстаршим, найбільшим і за всіма ознаками найкращим містом Австралії - містом, яке 1988 року заснував англійський капітан Філіпс, містом, майже всі дахи якого з літака виглядають червоні, бо, як ми незабаром переконалися, вони покриті червоною черепицею. Чому австралійцям найкраще сподобався червоний колір черепиці — для мене це й досі загадка.

Саме місто Сідней (не Сідні, а Сідней, — переконував мене мій колеґа по перу „новоавстралієць" Степан Радіон) — напрочуд гарне й привабливе. Зокрема „давнтавн" — його центральна частина. Протилежно, наприклад, до деяких міст Північної Америки, тут нема архітектурної стандарщини. Кожен будинок має в собі щось нове, оригінальне. Будинки розташовані по обох боках Порту Джексон, який складається з численної кількости більших та менших заток, по берегах яких розміщені вілли, парки, спортові майдани, пам'ятники і т. д. Скрізь видніє бездоганна чистота.

Говорючи про Сідней, треба згадати відомий на цілий світ будинок опери в цьому місті. Він побудований 1960 року за проєктом данського архітектора Джоерна Утзона. Тому, що будинок обіймає цілий півострівець Бенелонґ, його з трьох боків обмивають води Сіднейської затоки. Але найголовніше те, що за своєю ультра-модерною конструкцією він зовсім не подібний до інших будов міста, Здалека він нагадує величезний, подовгастої форми намет, покритий (правдоподібно з акустичних міркувань) колосальними напівпохиленими плахмами, які служать дахом для будинку.

Був вівторок, 20-го листопада. В опері мав виступати балет з програмою Дон Кіхота, і нас зацікавило піти на той виступ. Ми побачили, що цей оперний будинок вміщує в собі не одну залю, як це переважно буває у подібних театральних забудовах, але аж 5. Концертна заля на 2,700 місць, заля Оперного Театру — 1,550, заля для Драматичного Театру — 550, для кіна — 420 і навіть заля для слухання записаної на платівки музики та співів на 300 місць. Це все в одному будинку, під одним дахом, людина таким чином, може слухати або бачити майже все, що їй до вподоби.

(Продовження буде)

ПОДЯКА

Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи

складає подяку організаціям й шановним громадянам, які зложили свої пожертви на Фонд Української Гельсінкської Групи.

Ми Вам вдячні за Ваше зрозуміння важливости акції для Правозахисного Руху й нашої праці. Вашу пожертву ми уважаємо не тільки як матеріяльну підтримку, але також як Ваш маніфест єдности зі стремліннями Української Гельсінкської Групи.

Подаємо список організацій й жертводавців за час від вересня 1979 р. до 25 грудня 1979 р.

Комітет Оборони Радянських Політичних В'язнів — 600.00 дол.

Тереновий Провід ОУН — Канада — 600.00 дол.

Середовище Української Головної Визвольної Ради — 500.00 дол.

УКК — Відділ Міннеаполіс — 300.00 дол.

Українська Православна Церква св. Володимира, Торонто — 260.00.

Українське Лікарське Товариство, Відділ Ню Йорк — 155.00 дол.

Українське Католицьке Товариство св. Софія — 100.00 дол.

Український Народний Дім, Лорейн, Огайо — 100.00 дол.

Мирослав й Оксана Драган — 170.00 дол.

По 100.00 дол. — Богдан Артимишин, Валентин Лимонченко, Ляриса Біланюк, Ольга Дядинюк, Анатоль Лисий, Александер Фаріон, Іван Монастирський, Юрій й Ляриса Костюк.

По 50,00 дол. — Л. Улянець, Л. Кушнір, Б. Т. Артимишин, Уляна Васильчук, Марія і Любомир Лямпіка, В. Шевелявий.

По 30.00 дол. — В. Мащенко.

По 34.32 дол. — От. Іван Барчук.

По 25.00 дол. — В. Василів, В. Шиєр, Галина Кріцко, Оксана і Любомир Кузьмак, І. Новозенко, Л. А. Гусяк, Ал. Меркело, І. Манченко, І. Штогон, Йосиф Роніш, Л. Гусак, А. Неділко, П. Коптунюк.

По 20.00 дол. — Дан Санчук, В. Н. Вінич, Самійленко, С. М. Кротюк, М. Криворучко, В. Стан, М. Лиман.

По 15.00 дол. — Н. Стецьків, Р. А. Трохим, Рома Граб, І. Аврамчук, О. О. Бедрій, Р. Волчук, М. Докипикевич, Я. В. Мацюк.

По 10.00 дол. — Р. Матула, Кондра, Ю. Кузьма, П. Горб, О. Р. Ганас, О. Бачинська.

По 5.00 дол. — Е. Лящук, Х. Чорпіта, Д. Січ.

Разом .... 4,604.32 дол.

ЧЛЕНИ І СПІВПРАЦІВНИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ В ЕМІҐРАЦІЇ

Митрополит М. Любачівський відвідав Українське Село Апопка

У четвер, 27-го грудня м.р. в год. 7-ій вечора, новий Митрополит Української Католицької Церкви в ЗСА, Архиєпископ Мирослав Любачівський в асисті о. митрата Дмитра Ґреськова і проф. Романа Цегельського, відвідали церкву св. Володимира, в Українському селі Апопка, Фльорида, відправивши Архиєрейське Богослуження. З радістю зібрані миряни, в приході церкви, вітали Митрополита хлібом і сіллю у присутності посадника Апопки Івана Ленда.

Перед Службою Божою, о. Андрій Назаревич привітав Митрополита, попросивши Архиєрейського благословення, а по Богослуженні Митрополит поблагословив церкву і всіх вірних.

Відтак відбулося прийняття. Предсідник Українського Об'єднання св. Володимира Остап Забитко, привітав Владику і гостей, покликавши до слова основоположника Українського села і церкви Степана Ковальчука, який також привітав Владику від Т-ва ім. Шевченка від 380 Відділу УНСоюзу і своєї Корпорації, дякуючи Владиці, що не погордив українською наймолодшою громадою, а прийшов у різдвяний час відвідати наш скромний невеликий Божий дім. Він також сказав, що так, як три царі відвідали убогу стайню у Вифлиємі і принесли новонародженому Дитятку золото в дарі, так і Митрополит приніс їхній громаді Боже благословення, любов до своєї церкви, до свого народу.

Відтак промовець розповів про розбудову Українського села, яке, хоча поширюється поволі, але проходить постійним кроком. Поволі сюди надїжджають люди і поселюються, бо тут — вічна весна, не треба опалювати хату, є здоровий клімат — і для емеритів це дешеве і здорове місце для замешкання. Вкінці він звернувся до Митрополита Мирослава Любачівського з проханням — поблагословити їхню справу.

Митрополит, подякувавши за привітн, поблагословив Українське село, потішаючи, що і Риму не збудовано за рік, то і тут громада дочекається позитивного завершення своєї справи.

Степан Ковальчук

Вступайте в члени УНС!

Трентон відзначив 100-річчя народження сл. п. Симона Петлюри

У час, коли за старим стилем, 1-го жовтня, трентонська парафія святкує велике свято Покрова Божої Матері, а за новим стилем це був день 14-го жовтня м. р., українська громада в Трентоні відзначила тоді 100-річчя з дня народження сл. п. Симона Петлюри, Голови Директорії УНР, Головного Отамана Армії і Фльоти. І так заходами Громадського комітету, в який увійшли всі українські товариства та організації та православна парафія св. Юрія Переможця, настоятелем якої є прот. о. Б. Желехівський і католицька парафія св. Йосафата, парохом якої є о. Федик, відбулася у залі св. Юрія Переможця Академія. Ще далеко перед 4-ою год. — початком цієї імпрези посходилися люди, щоб обмінятися думками і погуторити.

На відкритій сцені виднілo велике погруддя Симона Петлюри, біля нього вивішено синьо-жовтий прапор, а на столику, накритім вишиваним обрусом, були квіти. Біля портрету стояли наструнко молодечі організації ОДУМ, Пласту та СУМ-А, гордо тримаючи в руках свої прапори.

Академію відкрив голова Громадського комітету, і привітавши присутніх, попросив усіх вшанувати пам'ять Головного Отамана та всіх тих, хто зі зброєю в руках боронив Україну. Він також пригадав слова заповіту С. В. Петлюри: „ — в Українську Державу ми віруємо, Українську Державність ми ісповідуємо, в її неминучості ми переконані".

Святочну доповідь виголосив член Української Визвольної Ради та полковник Української Армії, інж. М. Ліщинський. Доповідь була змістовна, сповнена патріотизму. І публіка в подяку винагородила промовця рясними оплесками.

Мистецька частина почалася виступом ансамблю бандуристів під керівництвом Володимира Васькова. Виконано пісні: „Гей, зліталися орли" сл. Т. Шевченка, муз. Лисенка, „Ой в 1971 році", „Крізь селами, дорогами" сл. і муз. Васькова, „Встає хмара з-за лиману" сл. Шевченка, муз. В. Ємця. Юнак з ОДУМУ Гриць Кравсун з доброю дикцією продеклямував вірш Б. Лисянського — „Пам'яті Петлюри". Пласт виступив із збірною деклямацією „Київ" — вірш Славутича. Його виконали юначки з Пласту: Марта Синик, Ніна і Наталка Онищук та юнаки: Микола Веремієнко, Юрко Мезюк, Павло Фат та Роман Гуляй; виконання цієї збірної деклямації було добре. СУМ-А виконав деклямацію, присвячену С. Петлюрі. Було приємно бачити активну українську молодь.

Після перерви виступив знаний українській громаді у Трентоні співак, бас С. Шелкевич, виконавши такі пісні: „Фінал" сл. Б. Лепкого, муз. Січинського та „Дума" народна пісня, арандж. Гайворонського, до яких гарно на фортепіяні акомпаньювала Софія Берик-Шульц. Обидві пісні соліст виконав з великим почуванням. Публіка і співака, і акомпаньяторку нагородила довгими оплесками.

Відтак знову виступили бандуристи, проспівавши „Вперед" муз. Китастого та марш „Україна" сл. Багряного, муз. Китастого. Гра на бандурах та спів бандуристів зачарували публіку, викликавши тугу за рідним краєм. Не диво, що присутні нагородили виконавців довгими і рясними оплесками.

Академія закінчилася відспіванням бандуристами і присутніми українського національного гимну.

Н. Н.

64-ий Відділ СУА вшанував Велетнів духа

В останньому півріччі минулого року 64-ий Відділ СУА зосередив свої зусилля для зібрання підсумків своєї 25-літньої праці, на закінчення якої відбувся ювілейний полуденок, про який вже було точне звідомлення у „Свободі". Одначе нормальна праця куль-освітньої референтури на цьому не потерпіла. Відбулися два дуже цікаві вечори: у жовтні вшановано великого композитор Станислава Людкевичи, а в листопаді відзначено 35-річчя смерти Служи Божого Митрополита Андрея Шептицького.

В час, коли культ-освітня референтура заплянувала відсвяткувати 100-річчя народин Станислава Людкевича, прийшла вістка про його смерть. Заплянований вечір відбувся, на якого відкритті культ-освітня референтка Оксана Щурова сказала, що 100-ліття композитора — це чудо, але в Україні відзначено ту подію дуже скромно.

Марія Даниш подаючи життєпис композитор підкреслила, що його творчість тісно пов'язана з поезією Шевченка та Франка, які його інспірували. Фолкльор — це головна підстава до його музики. Композитор виявляв велику любов до хорового жанру, а прикладом для нього був Микола Лисенко.

Дальше Марія Савицька прочитала спомин студента про дві зустрічі з композитором, якого він уважає частиною історії України.

Редактор Уляна Любович поділилася з присутніми особистими спогадами про композитора, згадавши „Музикальну кам'яницю", як її назвала у своїй новелі, в якій жили, крім Сяся Людкевича, (як його звали у Львові), Соломія Крушельницька і Дарія Бандрівська, у сусідстві з родиною Старосольських. У своїм спомині, який в'яжеться з її батьком д-ром Володимиром Старосольським, якого лучила довга приязнь з композитором, вони обидва походили з Ярослава. У них обох була велика любов до музики, хоча студіювали інші факультети, але співуважали за конечну потребу для українського народу, який тоді в цей спосіб міг задемонструвати свою ідентичність. Д-р Старосольський був тим, що інспірував композитора скомпонувати музику до „Вічного Революціонера". Станислав Людкевич написав теж мелодію до слів Володимира Старосольського, а вмираючи в останіх словах згадував свого найкращого друга.

Вечір закінчився прослуханням величнього „Кавказу", награного на платівці у Львові.

У листопаді м.р. відзначено 35-річчя смерти Великого Митрополита Андрея. Участь у програмі брали: Христя Навроцька, Олена Качала і Оксана Щурова, а провадила Марія Даниш.

Христя Навроцька з'ясувала думки Митрополита Андрея у його посланнях „Як будувати рідну хату" з грудня 1941 року і „Про Єдність" з 1943 році. Вона сказала, що в обох посланіях майже кожне слово є сьогодні актуальне. Нічого не змінилося існує дальше бажання самостійности і єдности, але їх і досі немає. „Треба не тільки просити Бога про єдність, але треба працювати над собою, щоби її здобути", — закінчила прелеґентка.

Опісля Олена Качала прочитала послання Патріярха Йосифа Сліпого з 1976 року. Пізніше Оксана Щурова перевела порівняння згаданих послань, зазначуючи, що Митрополит Андрій поставив тверді основи для з'єднання з Вселенською Церквою не лише українських але світових нез'єдинених Церков і дав до цього дорогавказ.

Це велике діло сказала Оксана Щурова — продовжує Патріярх Йосиф, який зробив дальший крок в цьому напрямі. Бож коли Митрополит Андрей клав наголос на з'єднання католиків з православними, тоді Патріярх говорить про з'єднання з евангельськими і біблійними зґромадженнями. Віна також справу з'єднання доручає Божому людові а не тільки священству і владикам, як у випадку Митрополита Андрея. А створення Партіярхату Патріярх видвигнув на форум Української і Вселенської Церков, Митрополит Андрей стояв на більш дипломатичному становищі. Це доказує, що справа з'єднання поступає вперед з духом часу, — закінчила Оксана Щурова.

Христя Навроцька

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ

ФЕДЕРАЛЬНОЇ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ

„САМОПОМІЧ" в Ню Йорку

ВІДБУДУТЬСЯ

в неділю, 2-го березня 1980 року
у великій залі
Українського Народного Дому
140-142 Друга Авеню, НЮ ЙОРК, Н. Й.
ПОЧАТОК точно о год. 3-ій по пол.

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття Зборів.
2. Відчитання протоколу з попередніх Річних Зборів.
3. Звіт Управи.
4. Звіт Скарбника.
5. Звіт Кредитового Комітету.
6. Звіт Контрольної Комісії.
7. Обговорення Звітів.
8. Вибір трьох членів Управи і одного члена Кредитового Комітету.
9. Різне.
10. Закриття Зборів.

Управненими до голосу є тільки члени. Доказом членства є ощадностева книжечка, яку треба мати зі собою.

У випадках спільного конта — тільки перша особа є управнена до голосу.

ЗА УПРАВУ:

Адв. РОМАН ГУГЛЕВИЧ, *Голова* — **Д-р ІВАН ФЛИС**, *Секретар*

ЩОБ РОСІЯ ПРОГРАЛА...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

І тут варто „позичити" собі психологічну зброю в того, хто найкраще знав росіян, бо сам був москаль.

У 1914 році, коли західньоевропейські та російські соціял-демократи (а з ними і українські соціялісти) підтримували воєнні зусилля воюючих імперій, В. І. Ленін писав, що треба робити все для того, щоб тільки Росія програла війну.

Російських соціялістів, а разом з ними і українських соціялістів у царській імперії, він називав великодержавними рабами, бо тільки „раб, холуй і хам" може схвалювати „придушення свободи Угорщини, Польщі, Персії, Китаю" і називати „задушення Польщі, України і т. д. обороною вітчизни великоросів".

Ленін, у своїй практичній діяльності був також „раб, холуй і хам" своєї червоної імперії, але своїм тодішнім виступом він показав на слабке місце москвофільської пропаганди. До його слів додати сьогодні слово „Афганістан" і готова позичена психологічна зброя на всіх поплентачів за совєтським возом чи трактором. Бо всі ці ліві насправді виконували і виконують ролю димової завіси для московських танків. Сьогодні кожна чесна людина лівих поглядів має такий самий обов'язок, як люди центроправих поглядів: зробити все можливе, щоб Росія програла війну за володіння над світом.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
Улюбленого Сестрінка і Шваґра
бл. п. інж. ЕВГЕНА ЧОРНІЯ
складаємо 100.00 долярів
на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД.
Тета — ЛІДА
Вуйко — д-р А. ЯКИМІВ
і КСЕНЯ

Український Музичний Інститут Америки, Інк.

з жалем повідомляє, що дня 26-го січня 1980 р., відійшла у Вічність

бл. п. Проф.
ОЛЕНА ВОЛОШИН
з дому ЯСЕНИЦЬКА

одна з перших учителів Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові.

Родині Покійної складаємо щирі співчуття.

Президія УМІ

БАТЬКИ! Зв'яжіть замоподу ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 28-го січня 1980 року в Балтімор, Мд., упокоїлася в Бозі

бл. п.
АЛЕКСАНДРА СЕНЮТА

вдова по бл. п. Іванові, управителеві школи у Вербіжу, коло Львова, проживши 87 років.

ПОХОРОНИ відбудуться в суботу, 2-го лютого 1980 року, о год. 10-ій ранку з української католицької церкви св. Михаїла в Балтімор, Мд. на парафіяльний цвинтар.

Горем прибиті:

РОДИНА І ПРИЯТЕЛІ

Неділя, 17 лютого 1980 року, год. 2-га по пол.
Школа св. Юра в Ню Йорку
215 Схід 6-та вул.

НОВАЦТВО І ПЛАСТПРИЯТ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ в НЮ ЙОРКУ
запрошує усіх Українських Дітей і їхніх Батьків м. Ню Йорку й околиці на

ДИТЯЧУ КОСТЮМОВУ ЗАБАВУ

Зустріч з Надією Світличною у Міннесоті

Заходами 15-го Відділу Українського Золотого Хреста та під протекторатом Відділу УККА, у днях 8-го і 9-го грудня м.р. українська громада в наших містах вітала в себе гостю, дисидентку і колишнього в'язня табору Мордовії, п-ні Надію Світличну. Прибула вона, щоб поділитися з нами своїми думками і переживаннями.

У суботу, по полудні, 8-го грудня, привітали її на летовищі китицями квітів членки Відділу УЗХ та члени ОДУМ-у; прибули й голова та члени ВідділуУККА студенти „Рідної Школи" при церкві св. Михаїла на чолі з директором школи п. О. Польцем, члени Пласту та кілька інших громадян. включно з ген. В. Филоновичем.

Пані Світлична перебула з нами всього 26 годин, але цей короткий час був так добре розплянований, що вона встигла провести пресову конференцію, зустріч з громадянством, зустріч з членками Відділу УЗХ, відвідати архів Іміґраційного Дослідчого Центру при Міннесотському університеті. записати в університетській радіовисильні одногодинне інтерв'ю для пізнішої передачі, провести товариську зустріч з громадянством при обіді та скласти візиту ген. В. Филоновичу, щоб переглянути його архів.

На прохання Відділу УККА. Андрій Каркоць підготовив пресову конференцію у готелі Радисон в центрі Міннеаполісу. На цю конференцію приїхала п-ні Світлична просто з летовища (згадка про цю конференцію була в наступний день під час передачі вістей в 6-ій годині вечора на телевізійній станції ч. 4).

Не маючи часу навіть для короткого відпочинку,після пресової конференції, гостя прибула до залі української православної церкви св. Михаїла. де вже від 6:30 вечора чекало на неї понад 200 осіб.

Вечір відкрила п-ні Михайлина Янович-Реймонд, яка виконувала функцію неприсутньої голови Відділу УЗХ, п-ні Анна Правдюк. Після привітів, які склали голова ВідділуУККА п-ні Люба Менжега та координатор програми вечора д-р Євген Міцевич, пані Світлична, протягом однієї години вона ділилася з нами своїми споминами з недавнього минулого, з життя на Україні, з життя у таборі Мордовії та споминами про своїх близьких друзів, з якими працювала та які в більшості все ще караються в таборах та на засланні.

Говорила уважно, без поспіху, спокійно і зрівноважено, висловлюючи добре зорганізовані думки. Її прекрасна чиста українська літературна мова захоплювала всіх нас, як рівнож полонила нас її висока інтелігенція та безмежна її скромність. Слухаючи її слова про режим в таборі, про методи слідчих, про „адміністративний нагляд" про своїх друзів, про їхню самопосвяту та про недолю, яку вони приймають на себе свідомо, не дбаючи про наслідки. Її слово серед присутніх викликало велике враження — слова обурення проти совєтського насилля і заразом слова глибокого подиву до цих мучеників.

Після короткої перерви та перекуски, що її приготовили членки Відділу УЗХ, присутні протягом наступних півтора годин ставили п-ні Світличній запити. І хоча вечір протягнувся до 10-ої години, але всі з великим зацікавленням слухали кожне її слово. Були б так і далі ще сиділи, якщо б координатор Вечора не спинив запити з огляду на пізню пору та довгий день, який нашу гостю таки втомив.

Секретар Відділу п-ні Надія Каркоць, яка від хвилини приїзду п-ні Світличної зайнялася нею і прийняла її до себе на нічліг, запросила всіх присутніх членок Відділу УЗХ до себе після програми, щоб дати змогу членкам хоча коротко зустрітись окремо з нашою гостею.

На другий день вранці пані Світлична відвідала архів Іміґраційного Дослідчого Центру при Міннесотському університеті та накрутила одногодинне інтерв'ю в студію радіовисильні Міннесотського університету. Вона загостила також до української католицької церкви св. Константина, де о. д-р С. Кнап та д-р М. Козак привітали її і показали їй свою чудову церкву. Оглянула вона і українську православну церкву св. Михаїла.

На обід прибула пані Світлична до української православної церкви св. Юрія — Переможця, де, на прохання Відділу УЗХ. Сестрицтво церкви під керівництвом п. О. Стеценко приготувало обід. Тут пані Світлична провела біля двох годин у товариській атмосфері з громадянами (біля 90), включно з отцем М. Ярмоловичем, М. Кудановичем та А. Кістем. Багато організацій (ОДУМ, Приятелі ОДУМ-у ОДВУ, ОПДІЛ, 16-ий Відділ СУА. 110-ий Відділ СУА. СВУР. Союз Ветеранів) складало їй привіти і передавало грошові дари їй особисто. як теж і для Української Гельсінкської групи на дальшу працю. У своїх коротких словах промовці вітали її і дякували за приїзд та за те, що „...превезла до нас із собою той свіжий подув з України..." Щиро вітав її від себе і ген. Филонович. правдоподібно найстарший із присутніх, який передав їй від себе пакуночок для дітей. Відчувалось, що всі присутні справді зі щирим серцем ставились до гості.

На прощання, дякуючи за сердечне прийняття, пані Світлична сказала: „Як я виїжджала, то мене попереджували, щоб брати зі собою теплу одежу, бо в Міннесоті дуже холодно... Якщо відтепер мені хтось скаже, що тут холодно, то я скажу, що це наклеп..." Вона закликала нас. щоб ми не забували про ув'язнених та про засланих: „...Пишіть до них... ваші листівки в таборах і тюрмах може і не все дійдуть, але на засланні вони доходять... люди там ізольовані... відчувають, що поза їхнім селищем немає більше світу... листи — це великий моральний підйом... знак, що не забуваємо про них..." Найкраще висловив почуття в'язня її брат Іван Світличний в поезії „Ненаписані листи", що її вона зацитувала. Вірш, як і слова пані Світличної, залишили видимі сліди в душах присутніх, і зворушення. Всі спонтанно встали і віддали їй пошану стоячою овацією.

Перед від'їздом на летовище в товаристві невеликої групи вона ще вступила до помешкання ген. В. Филоновича, який їй показав свій незвичайно цікавий і цінний архів з визвольних змагань 1917-1919 років. Опісля гуртом її відпровадили на летовище, і вона покинула Міннесоту.

Ми вдячні п-і Світличній, що вона, не дивлячись на особисті трудноші, прийняла запрошення і прибула до нашої холодної Міннесоти в цей пізньо-осінній час. Ми вдячні їй і за те, що привезла з собою такі цікаві інформації. Але й вдячні ми їй може найбільше за те, що своєю присутністю і своїми словами збудила в нас почуття сильнішого зв'язку з рідним пнем, розворушила нашу млявість чи незацікавлення долею наших братів і сестер і розбудила сильніші бажання допомоги тим, які сьогодні тієї допомоги так потребують.

До успішного переведення цієї імпрези причинилися: голова Відділу УККА, пані Люба Менжега — протектора тор та допомогою у розпропагуванні приїзду. Андрій Каркоць разом з його помічниками Орисею Каркоць та Су Ебнер — зорганізуванням пресової конференції та радіозапису. Марко Данилюк записом пресової конференції на „відео"-тасьму для схоронення цієї події для архіву. Марія Пундик — зорганізуванням обіду. Сестрицтво церкви св. Юрія Переможця, зокремо п-і О. Стеценко — приготовленням обіду, п. Василь Крамарчук — щирим даром печива на обід, представникам організацій та цілому громадянству — щедрим даром, якими нагородили нашу гостю та теплотою, з якою її прийняли, і яка навіть „розморозила нашу холодну Міннесоту"..., а зокрема причинилася до цієї зустрічі секретарка Відділу УЗХ п-ні Надія Каркоць, яка доклала найбільше старань і праці, наполегливо і вперто поборюючи всі трудноші.

Зірка Ґренджа-Донська.

ДЖЕРЗІ СИТІ...

(Закінгення зі стор. 1)

Пластунка-новачка Яринка Ференцевич деклямує на тлі ансамблю бандуристів „Юні Орли".

голови місцевого Відділу УККА д-ра Євгена Котика та проклямацією посадника міста з нагоди 22-го січня, що її відчитала сумівка Нуся Вох. Опісля д-р Євген Котик представив головного промовця Святослава Караванського, подавши його короткий життєпис та підкресливши його боротьбу за права людини і національні права українського народу та жорстоку кару 30 років каторжного ув'язнення, що її відбув за любов до свого народу Святослав Караванський.

В мистецькій частині свята виступали: співочий ансамбль „Промінь" з Ню Йорку під керівництвом проф. Богданни Волянської, що виконав вісім пісень у першій та другій частині програми; танцювальна група при УНДомі в Джерзі Сити під керівництвом Володимира Юрчинюка, у складі якої були малята навіть дошкільного віку; ансамбль бандуристів „Юні Орли" під керівництвом Володимира Васькова, що виконав сім пісень; та пластунка-новачка Яринка Ференцевич із зворушливою рецитацією вірша Тетяни Піщенко-Мечник п. н. „Хай присняться мені..."

Д-р Євген Котик, який проводив цим святом, представив під час його мистецької програми приявних на залі колишніх учасників визвольних змагань України років 1918 до 1920.

Це свято з мистецькою програмою у виконанні самої лише молоді закінчено молитвою за волю України до Матері Божої Неустаючої Помочі, що її провів місцевий парох о. Теодор Данусяр, та українським гимном, що його відспівали всі приявні разом із ансамблем „Промінь".

У Клівленді...

(Закінгення зі стор. 1)

прибув до Клівленду перший закарпатець Степан Боднар.

Як у минулім, так і в цім році Управа УЗО постаралася про Проклямацію у стейті Огайо „Дня української незалежности" від губернатора Дж. Ровдса і про такі проклямації у Клівленді від нового посадника Дж. Войновича, а в Пармі від посадника Дж. Петруски. На щоглах міських ратушів обох міст повівав у дні 22-го січня біля американського також український прапор.

Учасники концерту прослухати аналітичну промову — подій і актів державности й злуки, та акцій тоді (1917/19) і тепер, що її виголосив проф. д-р Ярослав Падох з Ню Йорку, голова Наукового Т-ва ім. Шевченка в Америці. Апель ветеранських і молодечих організацій під проводом колишнього поручника УСС проф. Романа Лесика, читання проклямацій, скрипкове сольо творів Лисенка, Маскані і Моцарта, майстерно відігране проф. д-ром Ярополком Ласовським з фортепіяновою піддержкою (а властиво в дуеті) його молоденької доньки Оксани — гостей з Кляріон у Пенсильвенії, політична промова в англійській мові стейтового сенатора Джером Стано з Парми і проклямація від Сенату Огайо, деклямації Христини Сушко і Олега Махлая — та сім пісень мішаного хору „Дніпро" під дириґентурою Євгена Садовського і з акомпаньяментом Бориса Садовського, виповнили двогодинну програму. Концерт відкрив і програму провів голова УЗО адв. Богдан Футей, про яку точні відомості подавала роздана учасникам програмка.

Дня 18-го січня 20-членну делегацію українців прийняв посадник Клівленду Джордж Войнович, щоб підписати проклямацію. Він донедавна був заступником губернатора в Колумбусі. Промовляючи до делегації, посадник ще раз підтвердив нам своє протикомуністичне тверде переконання, знане з його попередньої діяльности. Між іншим похвалив народжену у Клівленді українську молодь, за голодівку переведену вже третій рік, при великім морозі, 12-го січня, в День Солідарности. Від української делегації промовляв адвокат Б. Футей, відтак представивши посадникові кожного члена і організацію, до якої він приналежний. Цього року у делегації був вперше новий парох у Пармі, о. шамбелян Михайло Федорович. Іншими членами делегації були: о. М. Ревтюк, директор школи, Сестра Варвара, ЧСВВ, інж. І. Кашубинська, адв. Ю. Оришкевич, С. Кікта, М. Попович, Т. Шмагала та представники інших товариств і організацій.

Найближчими „зборами" Клівлендської громади буде зустріч у п'ятницю 21-го березня з кол. в'язнями Святославом Караванським і д-р Ніною Строкатою-Караванською в авдиторії св. Йосафата. Шевченківський концерт, приготовлений окремим Комітетом молодечих організацій, відбудеться у неділю, 9-го березня.

Спільна пресова...

(Закінгення зі стор. 1)

держав вільного світу, сьогодні є необхідною, щоб в спільних зусиллях здержати дальшу агресію інтернаціональної конспірації, продовжував Ожбровіцький. У своєму заклику до преси, він прохав пам'ятати про її велике значення й вагу в передаванні народів до волі, про що так скупо поінформований читач.

До прочитаних резолюцій до президента Джіммі Картера, представник афганців Л. Йоноссі додав таке: „Нам треба зброї для оборони з окупантом. Нам треба літаків для хворих і харчів для біженців, яких є вже понад пів мільйона". Афганістан мусить одержати скоро допомогу, бо це не тільки війна за цю країну, це агресивна експансія Совєтського Союзу за оливу і стратегічні місця, які є необхідні для екзистенції вільного світу. Афганці не здадуть зброї, вони знають як битись, їх не застрашить модерна большевицька зброя ані літаки і танки, — кінчав своє слово Йоноссі.

Валентин Мороз, накреслюючи панораму сучасних міжнародних подій, сказав: „Ситуація міняється, Америка будиться із летаргічного сну і повертається до реального світу. Ми мусимо змобілізувати світову опінію, щоб не допустити до такого самого насильства, яке Росія доконала на Україні". Сьогодні афганські оборонці повинні одержати малі ракети, зброю від Заходу, а не декларації Об'єднаних Націй". Ще вчора мрійники жили ілюзіями детанту, а розчарований світ почав вірити, що Совєтському Союзові все можна робити тільки Америці ні. Кілька місяців тому, коли я говорив у Вашінгтоні, що треба бойкотувати Олімпіяду в Москві і не продавати совєтам американського хліба — казали, що я смішний — сьогодні самі це роблять. Афганістан уже став символом змагань традиційних людських гідностей, в боротьбі з силами, які самі в собі є силою світового знищення. Ми мусимо використати нагоду в цій ситуації і допомогти Заходові зрозуміти, що боротьба в Афганістані чи Україні — це не приватна справа тих націй, це є тяжка боротьба Заходу за своє власне збереження", — закінчив своє слово В. Мороз.

Представники преси були дуже зацікавлені цією зустріччю, бо навіть після двогодинної конференції ставили ще ряд додаткових питань. Потвердженням цього факту є те, що наступного дня багато газет помістили обширні статті про конференцію з прихильними коментарями, цілими цитатами та численними світлинами з конференції.

Організаційний комітет одержав багато телефонних дзвінків, а ще інші навіть пропонували свою допомогу.

Відзначення роковин...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

нової світової війни, тому нам треба нарешті перестати вести партійну боротьбу, але стояти з'єднаним фронтом в обличчі грядучих подій, щоб не повторилися давні помилки в нашій історії. Він також промовив коротко англійською мовою. З черги Ірена Ракуш продеклямувала гарно вірш Миколи Руденка „Моєму народові". Переведена збірка на фонд допомоги українським дисидентам дала суму 189 дол. У другій частині програми українські пісні грали дуетом на флейті Ганя та Дана Максимович при супроводі фортепіяну Діяни Іванців. Наш сеньйор п. Хохітва прочитав по-мистецьки вірші полковника УНР Битинського та Василя Симоненка. Після того виступив маямський танцювальний гурток: хлопці відтанцювали бравурно „чумака", а дівчата з вінками в руках ніжний танець „Квіти України". На закінчення програми відчитала місцева поетеса Оля Кадучок вірш англійською мовою „Фрідом". Народним гимном закінчено ці славні всенародні роковини.

О. ТИХИЙ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

цесу асиміляції — ні, не дозволяє. Бо така байдужість — свідоме гальмування культурного розвитку нації, бо зі знищенням мови знищуються всі культурні надбання народу, потенціяльні уми, таланти, генії. І хто оцінить втрати народу за століття історії в результаті гальмування розвитку мови? Частина наших талантів та геніїв служила іншим народам, зокрема російському, польському, німецькому та ін. А скільки їх загинуло не розвинувшись? ...

...В кого не болить душа за рідну землю, за свій народ — не любить нікого й нічого, той живе лише для того, щоб натоптати черево. Не можна бути патріотом Радянського Союзу, якщо не є патріотом свого народу, який дав тобі життя, створив культуру, традиції, обряди, мову..."

О. Тихий наводить багато прикладів асиміляції, русифікації і національної дискримінації українського населення в Донецькій області. Для усунення ненормального становища він пропонує програму в 16-ох пунктах. В 7-ох пунктах він з'ясовує причини, які довели до такого стану в Донецькій області. В одному місці О. Тихий пише, що своєю статтею він хотів би:

„1. Пробудити в своїх земляків українців свідомість приналежності до окремішнього українського народу, одного з багатьох слов'янських народів...

2. Розбудити приспану любов до рідного краю, його культури, героїчного (хоч і трагічного) минулого, щоб прекрасним стало майбутнє.

3. Закликати кожного українця до свідомої праці на користь рідного народу, Батьківщини, України.

4. Звернутись до кожного неукраїнця області з закликом: „Будьмо братами! Шануйте, поважайте мову, культуру, традиції народу, на землі якого живете, хліб якого їсте".

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ЛУЧИН, член УНС Відд. 39 Т-ва Українська Січ в Сиракюзах, Н. Й., помер 23 листопада 1979 р. на 82-му р. життя. Нар. 1908 р. в Гороховина-Ліс, пов. Богородчани; членом УНС став у 1959 р. Залишив у смутку дружину Марію і сина Дмитра з родиною в Україні та багато приятелів у місцевій громаді. Похорон відбувся 26-го листопада 1979 р. на цвинтарі Укр. Кат. Церкви св. І. Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 10-го ЛЮТОГО 1980 р.

ГАМТРЕМК, Міш. Річні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Дем. Клюбу при 2376 Ґрилінґ вул. На порядку: відкриття, вибір президії, відчитання протоколу, звіти Управи і К. Комісії, уділення абсолюторії, вибір Управи і К. Комісії на 1980 р., внески, запити та інші Союзові і Відділові справи, закриття зборів. Якщо на означену годину не явиться приписана статутом кількість членів, збори відбудуться на годину пізніше і будуть правосильні. — М. Кончак, гол., Р. Татарський, фін. секр., М. Бабій касир, М. Бориськевич, рек. секр.